

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Сумський державний університет (Україна)

Вища школа економіко-гуманітарна (Республіка Польща)

Академія техніко-гуманітарна (Республіка Польща)

IBM Canada, м. Торонто (Канада)

Державна установа "Інститут економіки природокористування та сталого розвитку

Національної академії наук України", м. Київ (Україна)

Парламент Ізраїлю, м. Єрусалим (Держава Ізраїль)

Національний технічний університет України

«Київський політехнічний інститут» (Україна)

Одеський національний політехнічний університет (Україна)

Технічний університет –Варна (Республіка Болгарія)

Університет “Проф. д-р Асен Златаров”, м. Бургас (Республіка Болгарія)

Університет Торонто (Канада)

УО «Вітебський державний технологічний університет» (Республіка Білорусь)

Економічні проблеми сталого розвитку

Экономические проблемы устойчивого развития

Economical Problems of Sustainable Development

Матеріали

Міжнародної науково-практичної конференції
імені проф. Балацького О. Ф.
(Суми, 11–12 травня 2016 р.)

У двох томах

Том 1

Суми
Сумський державний університет
2016

ГЛОБАЛЬНІ ПІДПРИЄМСТВА, ЯК НОВІ СУБ'ЄКТИ МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ

доцент **Шацька З.Я.**

Київський національний університет технологій і дизайну (Україна)

Кожна епоха розвитку людської цивілізації обумовлює певні особливості в веденні бізнесу. На основі досліджень еволюційності розвитку бізнесу у 1964 р. Р. Робертсоном було запропоновано концепцію періодизації бізнесу і формування глобального мислення. Періодизація Робертсона враховує принципово важливі події наукового, правового, соціального, релігійного та інших сфер життя людства, що відбулися починаючи з XV століття. Згідно концепцією Р. Робертсона людська цивілізація знаходиться на п'ятому періоді ведення бізнесу, яку він назвав «ера невизначеності». Це період активних космічних досліджень, інформаційної революції, посилення ролі прав людини в житті суспільства, формування міжнародних організацій з етнічної, расової, половой належності. Відбувається розробка єдиних норм міжнародного життя.

Геополітичні трансформації, що розпочалися на початку 80-х років XX сторіччя, спричинили руйнацію світового порядку та зумовили прискорення глобалізаційних процесів у світі. З подальшим посиленням процесу глобалізації, спричиненого інтеграцією та регіоналізацією світового господарства, стрімко змінюються і умови ведення бізнесу. Якщо в комерційну еру функціонували окремі торговельні підприємства, то в подальшому відбулося формування великих промислових підприємств масового виробництва. В сучасних умовах на перший план вже виходить не окреме велике промислове підприємство, а інтеграція підприємств, що формують міжнародний бізнес по всьому світі. Міжнародний бізнес – система ділових взаємовідносин та господарських операцій, які здійснюються суб'єктами господарювання двох або більше країн з метою отримання прибутку. Міжнародний бізнес має складну структуру економічних відносин (МЕВ), в якій задіяні держави та її установи, міжнародні організації, інтеграційні об'єднання, міжнародні підприємства (фірми).

Прискорення процесу глобалізації впливає на розвиток світового господарства та систему міжнародних економічних відносин. В результаті чого світова економіка поступово перетворюється у цілісний глобальний організм, поєднаний гігантською виробничо-збутовою мережею, глобальною фінансовою системою, планетарною інформаційною мережею та переходить у якісно новий стан глобальної економіки. Таким чином, основними дійовими особами глобальної економіки стали міжнародні як приватні, так і державні структури. Зазначені трансформації світової економіки

спричиняють формування і вихід на світовий ринок нових суб'єктів міжнародного ринку. На думку одних дослідників такими новими суб'єктами є метанациональні компанії, які будуються на основі нових унікальних конкурентних переваг. Такі переваги полягають у виявленні, компетентній оцінці, мобілізації та багатократному використанні світових знань, постійному застосуванні інновацій шляхом навчання. Прикладами метанациональних компаній вони вважають «Дженерал Електрик», «Проктер енд Гембл» (США), «Нокія», «Као» (Японія).

На думку інших дослідників на світовому ринку утворюються глобальні організації. Глобальна організація – форма міжнародної організації, відповідно до якої менеджмент підприємства планує виробництво продукції або виробничі потужності, маркетингову політику, фінансові потоки і системи матеріально-технічного постачання у всесвітньому масштабі.

Однак, в сучасних умовах реальний контроль над процесами глобалізації все більше переходить до світової промислово-фінансової еліти в особі транснаціональних корпорацій і міжнародних банків. Транснаціональні корпорації створили розвинуту мережу виробничої, науково-технічної, інвестиційної, торгової та культурної взаємозалежності країн, сформувавши основи глобальної економіки. На початок ХХІ століття обсяг міжнародного виробництва товарів і послуг ТНК становив 7% світового ВВП. На сьогоднішній день ТНК контролюють 50% міжнародної торгівлі. За даними журналу Forbes, який щорічно складає рейтинг 500 найвпливовіших компаній світу, 500 найкрупніших ТНК реалізують 95% фармацевтики, 80% електроніки та хімії, 76% продукції машинобудування. Саме транснаціональні корпорації слід вважати глобальними підприємствами, що поступово витіснять з міжнародного ринку інших суб'єктів світового господарювання. За прогнозами експертів, через 20-25 років міжнародні ТНК будуть об'єднуватися і керуватися єдиною глобальною стратегією незалежно від власника.

Таким чином, можемо зробити висновок, що глобальне підприємство – це глобальна самостійна організаційно-економічна мегасистема, що складається з інтеграції декількох ТНК, які здійснюють міжнародне виробництво товарів та послуг на основі прямих іноземних інвестицій та мають прямий контроль над своїми зарубіжними фірмами. Таке інтеграційне утворення потребуватиме нового глобального топменеджменту, організаційна структура буде удосконалюватись, уточнюватимуться функції його структурних підрозділів(філій), права і відповідальність персоналу. Саме глобальні підприємства забезпечать подальший розвиток науково-технічного прогресу, розробку нових технологій, товарів та послуг і сприятимуть сталому розвитку світового суспільства.